

ĎÁBLÍK

Elektronický zpravodaj pro členy a přátele Cally • Číslo 235 • Vychází 30. července 2023

Milí čtenáři,

v roce 1991 vyhlásily Děti Země první Den bez aut, tehdy na výzvu nizozemské organizace EYFA. Den bez aut se pak stal na nějakou dobu platformou, která upozorňovala na negativní vliv automobilismu na životní prostředí a lidské zdraví. Původně aktivistická a happeningová akce se stávala krotší a krotší, až se postupně transformovala v Evropský týden mobility. To už však vyhlášení akce organizovala Evropská komise a na české scéně se pořadatelství ujalo Ministerstvo životního prostředí. Změna názvu samozřejmě reflektuje také postupnou proměnu aktivit. Původní, lehce útočný název, vystřídal uhlazený termín „mobilita“. Autoři učebnic marketingu by určitě zaplesali, zlí jazykové však tvrdí, že Evropský týden mobility ztratil původní „drajv“.

Den bez aut samozřejmě rezonoval především ve městech. Je to pochopitelné, neboť město poskytuje lidem větší svobodu cestování, včetně „svobody nemít auto“. Stále hustší síť cyklostezek (ano, i to je viditelný výsledek akcí typu Den bez aut) nebo fungující MHD podpořená v některých městech i speciálními jízdními pruhy nenutí měšťany, aby po městě cestovali autem. Pokud tedy pomíneme pocit určité části populace, že auto je statusový symbol pro lidi, kteří odmítají jezdit „sockou“.

Jak to ale s veřejnou dopravou vypadá, když se vydáme někam dál a třeba i překročíme hranice naší země? Když jsme letos plánovali, jak se dostat do Záhřebu, nemile nás překvapilo porovnání cen u různých druhů dopravy. Nejlevnějším způsobem, jak se dostat z Českých Budějovic do chorvatského hlavního města byla cesta vlakem do Bratislavy a odtud letenka do Záhřebu. Další levnou variantou byla také cesta vlakem do Prahy a odtud – to byste neuhodli – let po trase Praha – Varšava – Záhřeb. Web Českých drah nám pak nabídl cestu vlakem za několikanásobně vyšší cenu. Nakonec jsme na Balkán jeli autobusem a zpátky vlakem, vlakovou jízdenku jsme si však kupovali od rakouského dopravce. Za třetinovou cenu.

Možná bych proto termín „mobilita“ v nástupnické akci Dne bez aut úplně neodsuzoval. Protože nejen automobilismus, ale i letecká doprava patří k aktivitám kazícím ovzduší a přispívajícím ke klimatické změně. A dokud budou vlaky i na krátké vzdálenosti výrazně dražší než letadla, těžko přesvědčíme cestující, že mají trochu zpomalit a nasednout do vlaku. Vždyť z Českých Budějovic do Záhřebu to máte nějakých pět set kilometrů. Evropská komise a různá ministerstva, která prosazují „šetrnou mobilitu“, by se konečně měla zamyslet nad tím, jak vyrovnat cenu mezi vlakovou a leteckou dopravou. A speciálně pro české politiky a management Českých drah bych měl ještě otázku: Pročpak stojí stejná trasa vlakem u českého dopravce trojnásobek, než u rakouského?

Jiří Řehounek

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Současné vlny veder a změna klimatu	str. 4-6
Sázení není samospásné	str. 6-7
Zpráva o stavu jaderného průmyslu	str. 8-9
Příliš velké odlehčení	str. 12-13

Příroda vyhrála nad politikařením, Evropský parlament podpořil tzv. Zákon na obnovu přírody

Evropský parlament v přelomovém hlasování podpořil právně závazné cíle na obnovu zničené evropské přírody. Nařízení o obnově přírody – první významný právní předpis na ochranu biologické rozmanitosti v EU za posledních 30 let a první na obnovu přírody na světě – odolal silnému odporu konzervativních a pravicových poslanců. Pozitivní výsledek byl ale vykoupen řadou oslabujících kompromisů, včetně odstranění cílů pro podporu polních ptáků nebo krajinných prvků. Konečné znění zákona bude dohodnuto po jednáních mezi zástupci Evropského parlamentu, vládami členských států a Evropskou komisí.

Jan Freidinger z Greenpeace k tomu řekl: *„Dnešní hlasování není jen vítězstvím pro přírodu, ale především pro všechny obyvatele EU. Na zdravé a odolné přírodě závisí naše ekonomika, zemědělství i kvalita života. Bez zdravé a odolné přírody nemáme šanci v době stupňující se klimatické krize na dobré životní podmínky. Je povzbuzující, že řada českých europoslanců ukázala odvahu a hlasovala pro přírodu a neztotožnila se s pozicí své frakce. Méně povzbudivé je, že europoslanci původní návrh Komise výrazně oslabili.“*

Zdeněk Vermouzek z České společnosti ornitologické komentuje: *„S postupující krizí přírodní rozmanitosti i klimatu si uvědomujeme svoji závislost na přírodě čím dál naléhavěji. Schválení zákona o obnově přírody nám dává šanci začít nový život – obrazně i doslova, tedy tam, kde už skoro žádný nezůstal. Je velice potěšující, že většina poslanců, včetně některých konzervativních, nepodlehla falešným argumentům a přes vysoce zpolitizovanou diskusi hlasovala pro obnovu přírody a budoucí prosperitu Evropy. Každé euro investované do obnovy přírody se vrátí minimálně osmkrát.“*

Martin REXA z Hnutí DUHA k tomu řekl: *„Podpoření návrhu na obnovu přírody je důležitým politickým momentem, který může nasměrovat Evropu k žitelnější budoucnosti. Bohužel se však ukázala síla dnes možná nejmocnější lobby, totiž agroprůmyslové lobby, která přesvědčila i některé vládní poslance, aby odstranili ze znění zákona cíle pro šetrnější zemědělství. Jako by snad zemědělství a zemědělská krajina byly svět sám o sobě. Například polní ptáci tak utrou. Je nyní na Radě EU včetně ministra Hladíka, aby cíle pro šetrnější zemědělství v jednání s Evropským parlamentem ve finálním znění zákona udrželi.“*

Cílem návrhu Evropské komise je do roku 2030 obnovit degradovanou přírodu na 20 % pevninských a mořských oblastí v EU a do roku 2050 na všech degradovaných oblastech. V roce 2021 Evropská agentura pro životní prostředí zjistila, že 81 % ekosystémů v EU je ve "špatném" stavu. Zákon o obnově přírody se tak stane jedním ze dvou klíčových pilířů strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 – ochrany přírody a její obnovy – a vůbec prvním právním předpisem výslovně zaměřeným na obnovu evropské přírody.

Společná tisková zpráva NNO (redakčně upraveno a kráceno)

Půjde to na Lipně i bez konfrontace?

Spolky Calla a Lipensko pro život připomínkovaly zjišťovací řízení EIA na záměr LAKE RESORT LIPNO. Pozitivně hodnotíme fakt, že záměr vzniká na místě, kde už rekreační areál existuje, byť o něco navyšuje jeho kapacitu. Investor se chce také podílet na modernizaci čističky v Černé v Pošumaví a s místními spolky komunikuje, což je na Lipensku zajímavá novinka.

Připomínky spolků mířily především ke dvěma tématům. Jednak jde o čištění odpadních vod. Lipenská nádrž se po léta potýká se zhoršováním kvality vody. Hlavním viníkem je fosfor, který se do vody dostává z kanalizace polipenských obcí, protože místní čističky právě fosfor z vody dostatečně neodstraňují. V této situaci znamená jakékoli navýšení ubytovacích kapacit další potravu pro lipenské sinice. Další připomínky měly spolky např. K zelení v areálu, tedy ke kácení stromů nebo ozeleňování.

spolků byly vzaty v úvahu v závěrech zjišťovacího řízení nebo na ně přijde řada v dalších fázích rozhodování. Modernizace čistírny odpadních vod bohužel není posuzována společně s rekreačním areálem, takže nezbývá než doufat, že investor necouvne a že součástí ČOV bude i účinné čištění fosforu. Uvidíme, co bude dál, a zůstáváme opatrně ostražití.

Závěry zjišťovacího řízení najdou zájemci zde: https://portal.cenia.cz/.../RUIBX0.../JHC1078_zjistovaci.pdf

Jiří Řehounek

Těžaři zelených koní

Procesem EIA aktuálně prochází další těžba vltavínů u Ločenic. Calla ve svých připomínkách podpořila názor místních obyvatel a spolků, kteří by nejraději nechali vltavíny v zemi.

Častým argumentem pro povolení těžby bývá v případě vltavínů tvrzení, že „legální“ vytěžení ložisek povede k lepší ochraně ložisek, přírody a krajiny. Má jít o ochranu lesní a zemědělské půdy před tzv. „černými kopáči“, kteří vytvářejí při nelegálním hledání vltavínů rozsáhlé jámy. Nejenže tak znehodnocují soukromé pozemky, ale stávají se i rizikem pro bezpečnost místních obyvatel. A tu přichází těžební firma s návrhem na vytěžení ložiska, neboť vytěžením pryč vltavíny zmizí a s nimi i „černí kopáči“.

Pomiňme teď na chvíli fakt, že vytěžením zmizí především unikátní geologické informace spojené s vltavíny a jejich uložením. A také otázku, kde a za jakých podmínek „legálně“ i !nelegálně! Vytěžené drahokamy skončí. Nelegální těžbu ale ta legální neomezí, naopak může vyvolat další zájem o „černých kopáčů“ v těžebnách a jejich okolí. Podobná situace nastává dokonce i v lokalitách pouhých „geologických průzkumů“, nad jejichž samotným (legálním) rozsahem zůstává občas rozum stát.

V připomínkách jsme dále rozporovali nedostatečné vyhodnocení kumulativních vlivů záměru, chatrný výčet kompenzačních opatření v ochraně přírody nebo neúplné vyhodnocení vlivů na místní obyvatele. Vzhledem k nedostatkům oznámení navrhla Calla, aby záměr těžby vltavínů u Ločenic prošel celým procesem EIA.

Podrobnosti k procesu EIA a brzy snad i závěry zjišťovacího řízení najdete tady:
https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_OV2081?lang=cs

Jiří Řehounek

Současné vlny veder v Severní Americe a Evropě by byly bez změny klimatu prakticky nemožné

Vlny veder, kterých jsme byli nedávno svědky ve třech různých částech světa najednou, již nejsou neobvyklým jevem. Všechny souvisejí s globálním oteplováním, které je způsobeno emisemi skleníkových plynů. A jak dokládají vědci, pokud se tyto emise nepodaří rychle snížit, budou další vlny veder ještě teplejší a budou přicházet ještě častěji než dosud.

Letos v červenci zažila jižní Evropa, některé části Spojených států, Mexiko a Čína silné vlny veder s teplotami nad 45 °C. Ty vedly nejen k meteorologickým výstrahám před extrémním počasím, ale i k mnoha požárům, hospitalizacím a úmrtím v důsledku extrémního horka.

Rychlá [atribuční studie od World Weather Attribution](#) dospěla k závěru, že bez změny klimatu by byly červencové vlny veder v Evropě a Severní Americe téměř nemožné. Jinak řečeno: v důsledku globálního oteplování způsobeného lidskou činností (především spalováním fosilních paliv) dnes dochází k extrémním událostem, které by se jinak s největší pravděpodobností nikdy nestaly. Studie rovněž zjistila, že vlna veder, kterou zažila v první polovině července Čína, je vlivem změny klimatu nejméně 50krát pravděpodobnější, než by byla bez ní.

Aby vědci kvantifikovali vliv změny klimatu na nedávné vlny veder, analyzovali data o počasí a srovnali je se simulacemi z počítačových modelů. Poté porovnali dnešní klima – o 1,2 °C teplejší než byla průměrná globální teplota na konci 19. století – s dřívějším klimatem neovlivněným vysokou koncentrací CO₂ v atmosféře. Analýza se zaměřila na období, kdy byla vedra v jednotlivých regionech nejnebezpečnější: průměrné maximální teploty v průběhu 7 dnů v jižní Evropě, v průběhu 18 dnů na západě USA, v Texasu a severním Mexiku a v průběhu 14 dnů v čínských nížinách.

Výsledkem bylo zjištění, že podobné vlny veder již dnes nejsou vzácné a změna klimatu výrazně zvýšila jejich pravděpodobnost. Vlivem spalování fosilních paliv lze podobné události nyní očekávat přibližně jednou za 15 let v Severní Americe, přibližně jednou za 10 let v jižní Evropě a přibližně jednou za 5 let v Číně. Bez spalování uhlí, ropy a zemního plynu, odlesňování a dalších lidských činností by v Evropě a Severní Americe k tak extrémně vysokým teplotám prakticky nemohlo dojít. V případě vln veder v Číně změna klimatu zvýšila pravděpodobnost výskytu podobné vlny veder asi 50krát.

Emise skleníkových plynů ovlivnily nejen častost výskytu vln veder, ale také jejich intenzitu: tyto vlny veder byly teplejší, než by byly v atmosféře bez vysoké koncentrace CO₂. Evropská vlna veder byla teplejší o 2,5 °C, severoamerická o 2 °C a vlna veder v Číně byla kvůli změně klimatu teplejší o 1 °C.

Již dnes je v důsledku změny klimatu způsobené člověkem intenzita i pravděpodobnost výskytu vyšší u každé vlny veder, k níž ve světě dojde. Vědci varují, že pokud rychle nepřestaneme produkovat další emise, budou podobné vlny veder v budoucnu ještě častější a extrémnější. Jestliže nárůst globální teploty

dosáhne 2 °C ve srovnání s dobou před průmyslovou revolucí (což se stane přibližně za 30 let, pokud země podepsané pod Pařížskou dohodou nebudou plnit své současné závazky v rychlém snižování emisí), budou se podobné události vyskytovat každých 2–5 let.

I když podle vědců k vlnám veder pravděpodobně v některých regionech přispěl také přirozený klimatický jev El Niño, hlavním důvodem jejich intenzity je zvýšená globální teplota způsobená spalováním fosilních paliv.

Na studii se podílelo sedm expertů z World Weather Attribution. Tuto skupinu tvoří vědci z univerzit a meteorologických agentur v Nizozemsku, Velké Británii a USA.

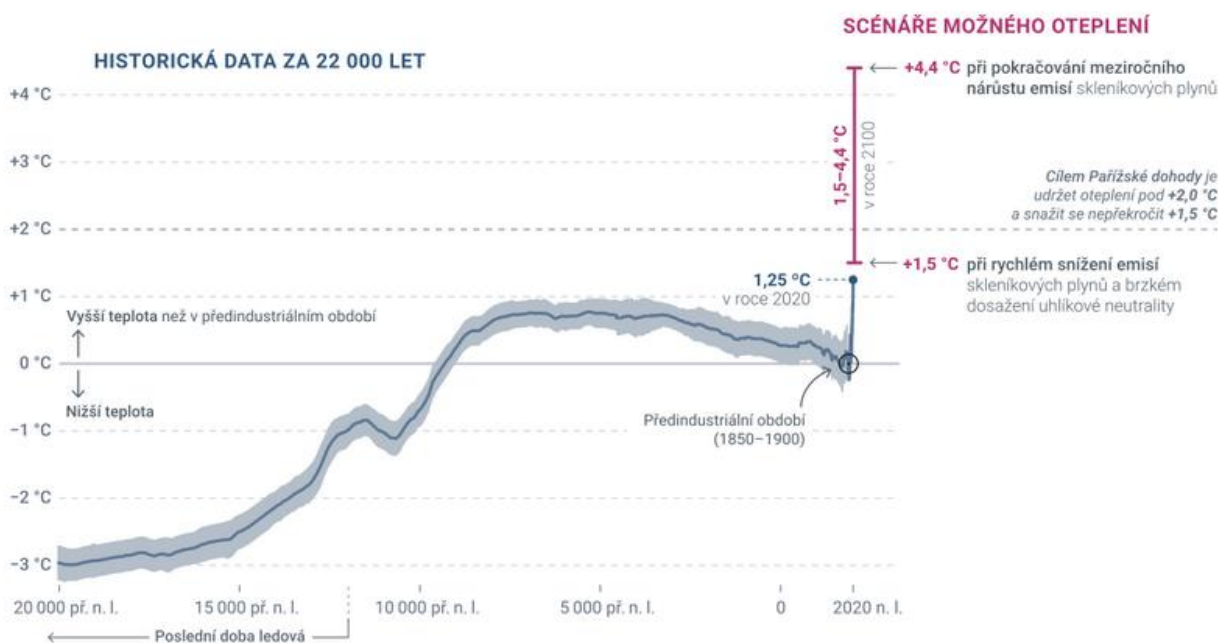
Dr. Friederike Otto, vedoucí Oddělení klimatických věd na Granthamově institutu pro klimatické změny a životní prostředí na Imperial College v Londýně, uvedla: „Výsledek této atribuční studie není nijak překvapivý. Je to vlastně jednoduché: svět stále spaluje fosilní paliva, klima se dál otepluje a vlny veder jsou stále extrémnější. Přesto tyto vlny veder nelze považovat za nějaký ‚klimatický kolaps‘. Pořád ještě máme čas a prostor zajistit, že naše planeta bude bezpečným a zdravým místem k životu – pokud rychle přestaneme spalovat fosilní paliva a investujeme do adaptace na změnu klimatu. Jestliže to ale neuděláme, budou na následky veder dál každoročně umírat desítky tisíc lidí.“

Julie Arrighi, ředitelka Klimatického centra Červeného kříže a Červeného půlměsíce, uvedla: „Horko patří mezi katastrofy, které zabíjejí nejvíce. Potřebujeme proto změnit způsob, jak o extrémních vedrech přemýšlíme – lidé při nich umírají a zároveň vedra nastávají čím dál častěji. Je tedy nezbytné co nejvíce zavést systémy včasného varování, mít připravené akční plány pro vlny veder a investovat do dlouhodobých adaptačních opatření. To se týká i plánování v rámci měst a posílení odolnosti kritických systémů v oblastech, jako je zdravotnictví, doprava či dodávky vody a elektřiny.“

ZMĚNA PRŮMĚRNÉ TEPLoty PLANETY ZA 22 000 LET

Scénáře odhadují, že v roce 2100 bude globální průměrná teplota o 1,5–4,4 °C vyšší než v předindustriálním období.

VERZE 2023-03-17 LICENCE CC BY 4.0
více info na faktaoklimatu.cz/teplota-22000-let

zdroj dat: Shakun (2012): 22 050–4 550 př. n. l., Marcott (2013): 4 540 př. n. l.–1860, NASA GISS: 1880–2020

„Během extrémních veder se musíme postarat především o život a zdraví těch nejzranitelnějších – o starší občany, lidi s dlouhodobými zdravotními potížemi, lidi bez domova a komunity s omezeným přístupem k chladným prostorám, jež pro ně mohou být během extrémních veder záchranou.“

Ondráš Přibyla, ředitel Fakt o klimatu, doplňuje: *„Extrémní vlny veder nejsou ničím, co bychom v rámci klimatické vědy nečekali. Fyzika atmosféry hovoří jasně – pokud budeme spalováním fosilních paliv dále přidávat skleníkové plyny do atmosféry, poroste dál i průměrná globální teplota a podobné extrémní vlny veder budou stále běžnější. Platí to i pro Českou republiku, kde průměrná teplota stoupla od roku 1961 o celé 2 °C (přibližně dvojnásobné oteplení oproti světovému průměru) a vlny veder, respektive tropické dny, jsou u nás stále častější.“*

„Snižování emisí skleníkových plynů nebude snadné, ale podle našich analýz je v ČR reálné do roku 2030 zdvojnásobit podíl obnovitelných zdrojů na české spotřebě elektřiny. Ve studii, která vznikla ve spolupráci s Frank Bold, jsme popsali možné scénáře dalšího vývoje i základní překážky, které potřebným změnám brání. Také scénáře vedoucí k dosažení uhlíkové neutrality v roce 2050 jsou už dnes k dispozici. Vyplývá z nich, že pro dosažení závazku Pařížské dohody potřebuje ČR zásadním způsobem rozvíjet obnovitelné zdroje, které může doplnit buď importem, zeleným vodíkem nebo jádrem.“

Tisková zpráva Fakt o klimatu

Sázení není samospásné, je třeba především chránit stávající stromy a lesy, upozorňují organizace Klimatické koalice

V posledních letech populární výsadby stromů jsou často prezentovány jako účinné řešení klimatické krize. Na tento vývoj reaguje nově vydaná společná pozice Klimatické koalice, která roli sázení stromů v mitigaci klimatické krize osvětluje.

Upozorňuje, že role sázení stromů ve zmírnění změny klimatu je pouze dílčí a vyžaduje navíc splnění řady podmínek. Organizace sdružené v Klimatické koalici také upozorňují, že ačkoli stromy můžeme považovat za nástroj zachycování CO₂, je třeba zaměřit se vždy nejprve na ochranu starých stromů a lesů. Schopnost vázat uhlík se totiž se vzrůstem a stářím stromů zvyšuje. Ochrana vzrostlých stromů

v lesích, městech i krajině je důležitá i proto, že plní také řadu dalších funkcí.

Výsadby stromů a ochrana lesa jsou také mezinárodně uznávaným způsobem kompenzace emisí CO₂ (tzv. offsetování). I při offsetování je ale třeba dodržovat přísné standardy, zejména princip adicionality. Offsetové projekty mohou sloužit pouze jako doplňkový nástroj. Každý původce emisí by měl jejich produkci snížit “přímo u zdroje” (technologickými opatřeními, menší spotřebou atd.). Úloha stromů a lesů v mitigaci změny klimatu je nezpochybnitelná, hlavním nástrojem řešení klimatické krize musí být ale především rychlé snížení antropogenních emisí skleníkových plynů a dosažení tzv. klimatické neutrality.

Společnou pozici najdete zde <https://klimatickakoalice.cz/pro-media/stanoviska/pozice-klimaticke-koalice-k-sazeni-stromu-a-mitigaci-klimaticke-krize>

Jitka Martínková z Klimatické koalice říká: *“Bez pomoci přírody klimatickou krizi nevyřešíme. Populární téma sázení stromů by ale v diskusi nemělo zastínit další, neméně důležitá témata, například ochranu existujících stromů a ekosystémů. Už vůbec by pak nemělo být vnímáno jako alternativa snižování emisí. Řešení klimatické krize spočívá zejména v rychlé dekarbonizaci. Její tempo by přitom mělo být nejvyšší právě teď, před rokem 2030.”*

Petr Kucka z Ekologického institutu Veronica říká: *“Věnovat naši energii ochraně starých stromů a uhlíku uloženého v nich a v půdě pod nimi, nám nejen pomůže s řešením klimatické krize, ale přispěje zároveň i k ochraně biodiverzity.”*

Marcela Klemensová z Arniky říká: *“Sázejme správné stromy na správném místě a pečujme o ně. Chraňme vzrostlé a staré stromy, protože poskytují nenahraditelné služby lidem i krajině. Vzrostlé stromy potřebujeme také ve městě, které pro ně ale není vhodným prostředím. Musíme tu stromům zajistit místo, kvalitní půdu, dostatek vody a pravidelnou odbornou péči. Bez vzrostlých stromů však nebudou naše města v době klimatické změny k žítí.”*

Tisková zpráva Klimatické koalice

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

Sázejte stromky pro klima a biodiverzitu!

V posledních letech to vypadá, jako by stromky sázeli všichni. Nebo o tom všichni alespoň mluví. Namísto bohaté úrody plodů nebo zachování krajových odrůd se však sázení zdůvodňuje spíše ochranou klimatu a biologické rozmanitosti. I tady ale platí okřídlené rčení o cestě do pekel.

Rozmohlo se např. tzv. offsetování, tedy sázení stromů, které má odčerpat z atmosféry uhlík vypuštěný do vzduchu. Když se ale „offsetuje“ zalesněním paseky, ve skutečnosti uhlík z atmosféry nemizí, protože jde o náhradu za vykácený les, navíc opožděnou. Obdobně zalesnění suché stráně nebo vysázení stromků kolem tůně může biodiverzitu spíše ničit než podporovat.

Sázejme tedy stromy, ale dobré úmysly zkusme při dláždění podpořit i důkladnou rozvahou o místě sázení. A nezapomínejme střežit staré stromy a pečovat o ně, aby nám ještě dlouho vázaly uhlík.

Jiří Řehounek

VYŠLO

Ekologie lesa - Jak se les mění a funguje

Kniha autorů Pavla Rottera a Luboše Purcharta představuje čtenáři les jako komplexní adaptivní systém. Oproti tradičnímu ekosystémovému pohledu jsou více zdůrazněny biotické interakce mezi členy této složité sítě. To se neobejde bez vysvětlení některých základních pojmů a fenoménů sítí vztahů v lesních ekosystémech. V těchto sítích vynikají některé druhy, či skupiny druhů, jako druhy klíčové nebo jako tzv. ekosystémoví inženýři. Tyto druhy, skupiny druhů, či dokonce celé fragmenty sítí vztahů jsou

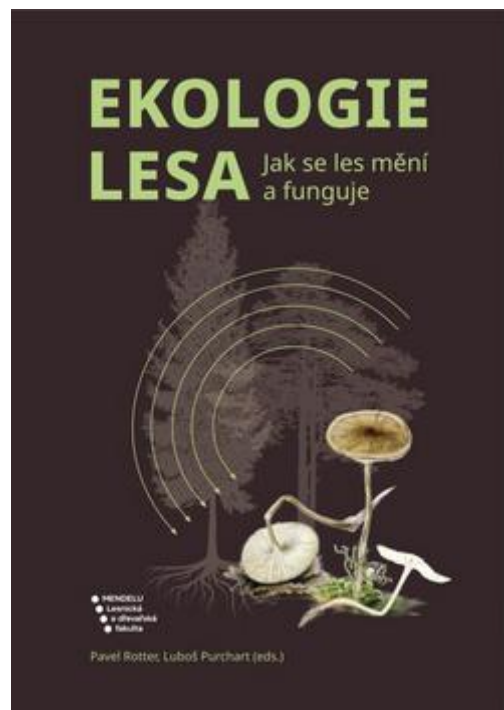
představovány na konkrétní úrovni prostřednictvím poznatků osvětlujících fungování lesa jako celku. Publikace rovněž vyniká důrazem na funkční pohled a na pochopení toho, které druhy, místa či procesy představují základ existence lesa jako celku.

Cílem knihy je zasadit všechny prezentované informace z ekologie lesa do rámce, který je nanejvýš aktuální a pro středoevropský prostor klíčový, a ukázat, jak mohou tyto znalosti přispět k lepšímu hospodaření v lesích a k jejich adaptaci na klimatickou změnu. Při následování takto vytyčené cesty za poznáním lesa je čtenář nejdříve seznámen s tím, jak odlišné pohledy na les utvářely různé způsoby jeho využívání a proč je ještě více než kdy v minulosti nezbytné, aby hospodaření člověka s lesem vycházelo z ekologických základů. Vývoj lesa jako časoprostorové struktury je následně představen pomocí poznatků o vývoji lesů v holocénu, o dynamice přirozených temperátních lesů a o vlivu jednoho z hlavních hybatelů této dynamiky – disturbancí – na strukturu i biodiverzitu lesa.

Od tohoto základu se pozornost upírá k sítím – trofickým sítím a kaskádám – i k fyzickému propojení v mykorhizních sítích jako k základním fenoménům utvářejícím lesní ekosystém. Tato širší perspektiva přechází do zevrubného představování rolí jednotlivých skupin organismů, klíčových druhů a ekosystémových inženýrů pro fungování celku. Z těchto detailů se na úrovni celku, či jeho výrazných subsystémů, vynořují emergentní ekosystémové vlastnosti – koloběh živin a stabilita ekosystému. Protože žijeme v době bouřlivých změn, jež jsou důsledkem globální klimatické změny, pochopení podstaty ekologické stability a dalších aspektů adaptace se stává nezbytným pro udržení hospodářských lesů a jejich – pro společnost klíčových – ekosystémových služeb. Tato problematika je čtenáři předkládána téměř v závěru knihy. Publikaci uzavírá syntézní kapitola, která shrnuje představenou koncepci pojetí ekologie lesa a možnosti využití jejích poznatků.

Publikaci najdete rovněž on-line zde: <https://doi.mendelu.cz/pdfs/doi/9900/04/4000.pdf>

Mendelova univerzita v Brně

Zpráva o stavu jaderného průmyslu ve světě: podíl jaderné energie na světové výrobě elektřiny zaznamenal největší pokles za posledních deset let

Stručné českojazyčné shrnutí Zprávy o stavu jaderného průmyslu ve světě 2022 – World Nuclear Industry Status Report 2022 (WNISR2022) dnes vydala pražská kancelář Heinrich-Böll-Stiftung ve spolupráci s ekologickými organizacemi Calla a Hnutí DUHA. Stejně jako v předchozích letech Zpráva poskytuje aktuální a komplexní přehled údajů o jaderných elektrárnách, včetně informací o provozu, výrobě, výstavbě nových bloků a vyřazování z provozu.

Hlavní údaje o vývoji jaderné energetiky ve světě za rok 2022:

- Podíl jaderných elektráren na globální hrubé výrobě elektřiny klesl na 9,2 %, především v důsledku dlouhodobého růstu obnovitelných zdrojů (solární a větrné elektrárny již v roce 2022 pokryly 11,8 % globální hrubé výroby elektřiny).

- V roce 2022 zahájilo provoz sedm nových reaktorů, z toho tři v Číně a po jednom v Pákistánu (postaveném čínskými společnostmi), Finsku, Jižní Koreji a Spojených arabských emirátech (SAE). Tento výsledek je významně nižší ve srovnání s patnácti reaktory, jejichž uvedení do provozu bylo očekáváno na začátku roku, protože spuštění osmi bloků bylo odloženo nejméně do roku 2023.

- Pět reaktorů bylo v roce 2022 uzavřeno, z toho tři ve Velké Británii a po jednom v Belgii a Spojených státech amerických. Celkový počet uzavřených reaktorů na celém světě se tak zvýšil na 207.

- Byla zahájena výstavba deseti reaktorů, z toho pěti v Číně, dvou v Egyptě a jednoho v Turecku. Všechny projekty mimo Čínu jsou ruské konstrukce; ruský průmysl navíc navrhl čtyři projekty v Číně.

“Jaderná energie se na globálním trhu elektroenergetických technologií stala irelevantní. Zatímco jaderné elektrárny přidaly v roce 2022 do sítí zhruba 4 GW nového výkonu, samotná solární energie připojila novou kapacitou 240 GW. Výstavby jaderných

elektráren se potýkají se zpožděním a bezprecedentním zadlužením,” uvádí hlavní autor mezinárodní zprávy Mycle Schneider.

Na tento trend upozorňuje také ředitelka Heinrich-Böll-Stiftung Praha Adéla Jurečková: „V soutěži o energii budoucnosti obnovitelné zdroje stále zvyšují náskok – v roce 2022 svým růstem překonaly jádro i fosilní paliva, a jsou již ekonomicky nejvýhodnějším zdrojem pro novou výrobu elektřiny.“

České stručné shrnutí Zprávy se vzhledem k probíhajícímu tendru na výstavbu nového reaktoru v Dukovanech věnuje zemím, odkud pochází uvažovaní dodavatelé - tedy Francii, USA a Jižní Koreji.

Vzhledem k probíhající ruské agresi na Ukrajině, která přímo ohrožuje jaderná zařízení, byla do zprávy přidána speciální kapitola o riziku jaderné havárie v důsledku válečného konfliktu. „Zpracování kapitoly o hrozbách, kterým jsou jaderná zařízení vystavena během válečného konfliktu, je ze strany týmu WNISR velmi užitečným krokem. Ve vážné situaci kolem okupované Záporožské jaderné elektrárny je užitečné mít k dispozici základní přehled, co se může stát. Mycle Schneider a jeho kolegové tento přehled přinášejí,” říká Karel Polanecký z Hnutí DUHA.

Zpráva o stavu jaderného průmyslu ve světě vychází už od roku 2007 a podle Edvarda Sequense, energetického konzultanta organizace Calla: „je každoročním kvalitním zdrojem informací o kondici tohoto segmentu průmyslu, která je v České republice silně přeceňována. Přečíst by si ji měl každý, kdo věří, že jaderná energetika má potenciál nahradit fosilní paliva, bude k dispozici v potřebný čas, je levná a bez rizik.“

České shrnutí si můžete stáhnout na adrese: <https://temelin.cz/images/zprava-o-stavu-jaderneho-prumyslu-ve-svete-2022.pdf>

Kompletní World Nuclear Industry Status Report 2022 najdete na adrese: <https://www.worldnuclearreport.org/-The-Annual-Reports-.html>

Společná tisková zpráva Heinrich Böll Stiftung a ekologických organizací Calla a Hnutí DUHA

Nový krásný jaderný svět podroben zkoušce – NEC 2023

[Nuclear Energy Conference 2023](#) jasně ukazuje, že ani "nové" zmenšené jaderné reaktory nemohou nijak přispět k řešení změny klimatu; záznamy a prezentace z konference jsou nyní online ve třech jazycích [včetně češtiny](#).

„Na konferenci NEC 2023 odborníci analyzovali nejnovější prohlášení jaderného průmyslu z různých úhlů pohledu. Koneckonců průmysl slibuje, že přispěje ke změně klimatu pomocí takzvaných SMR, malých modulárních reaktorů. Není překvapením, že analýza dochází k následujícím závěrům: rychlá technická realizace SMR je nemožná a nezbytné licencování těchto slibovaných "nových" malých jaderných elektráren je zjevně na hony vzdálené. Jejich finanční životaschopnost je pochopitelně zcela nezajištěná. Navíc se ukázalo, že přívlastek "nové" je velmi zkreslující, protože žádný z více než 100 reaktorových konceptů, na nichž se od poloviny minulého století v různých výzkumných a zkušebních ústavech provádí výzkum, není nový,“

uvádějí Gabriele Schweiger a Herbert Stoiber z hornorakouského sdružení atomstopp_atomkraftfrei leben! Spolky Anti Atom Komitee a Matky proti jadernému nebezpečí z Freistadtu podpořily sdružení atomstopp v úspěšné organizaci konference NEC 2023, jejíž konání umožnila spolková země Horní Rakousko.

„Proč a především jakými sofistikovanými metodami pracuje jaderná lobby, aby ve vnímání veřejnosti ukotvila narativ o jaderné energii jako záchraně klimatu - i o tom zazněly na NEC 2023 poučné referáty a působivé prezentace,“ pokračovali Schweiger a Stoiber.

„Přehledný seznam jsme umístili na webové stránky www.nec2023.eu, kde jsou k dispozici všechny prezentace z konference - videa ve všech třech konferenčních jazycích německy, anglicky a česky. Z celého přehledu je jasné, že jaderný průmysl nemůže nijak přispět k prevenci přehřívání Země. Naopak: vzhledem k tomu, že změny klimatu musíme dosáhnout ještě v tomto desetiletí, ukazuje se veškerý výzkum jaderné energetiky jako neodpuštělné plýtvání časem a penězi,“ uzavírají Schweiger a Stoiber.

Tisková zpráva spolku atomstopp_oberoesterreich

Hmyz roku 2023: Tesařík pižmový

Pomyslnou štafetu v iniciativě „Hmyz roku“, kterou iniciovala Česká společnost entomologická (ČSE), přebírá letos od cvrčka polního tesařík pižmový. Jeden z našich velkých druhů tesaříků má nejčastěji leskle zelenou barvu, může však být zbarvený i modře, měděně nebo dokonce černě. Nápadný brouk s dlouhými tykadly doplatil především na ztrátu svého přirozeného prostředí.

Na stránkách ČSE se o letošním hmyzu roku dočteme: „Tesařík pižmový patří mezi dřevní brouky – jeho larvy se vyvíjejí ve větvích a kmenech stromů. Najdeme je hlavně na vrbách, výjimečně také na olších a topolech. S tesaříky se tedy můžeme setkat hlavně v okolí řek či stojatých vod, při jejichž březích rostou vrby. Vývoj probíhá přednostně ve starších stromech s dostatečným obvodem kmene a silnými větvemi. S oblibou vyhledávají také hlavaté vrby. Dospělci se líhnou na začátku léta, v teplejších oblastech se s nimi

můžeme setkat už koncem května...“

Tesařík pižmový proto doplatil na změny hospodaření v krajině, např. úbytek tzv. hlavatých vrb, z nichž se sklízely drobné proutky a výrobu košíků nebo silnější větve na otop. Spolu s ním zmizeli z řady míst v naší krajině také další brouci vázaní na podobné biotop, např. Kozlíček vrbový nebo celoevropsky chráněný páchník hnědý.

Protože aktivita tesaříka pižmového právě vrcholí, můžete se zapojit do jeho mapování. Často ho objevíte třeba na květech různých rostlin. Mapování organizuje ČSE spolu s AOPK ČR. Vaše nálezy můžete zadávat prostřednictvím aplikací iNaturalist nebo BioLog, případně zaslat na sekretariát ČSE (entospol@gmail.com). Ke každému nálezu nezapomeňte přidat polohu a fotografii.

Více informací o Hmyzu roku 2023 najdete zde: <https://www.entospol.cz/hmyz-roku-2023-tesarik-pizmovy/>.

Jiří Řehounek

Více než dvě stovky kriticky ohrožených perlorodek vypuštěny do řeky Malše v Novohradských horách

Posílí česko-rakouskou populaci tohoto vzácného mlže. Vypouštění je jedním z výstupů mezinárodního projektu Interreg Malsemuschel, který probíhal v letech 2017–2020.

Jeho součástí byly také úpravy v povodí řeky Malše, aby se tu perlorodkám lépe dařilo, a odchov mladých perlorodek. Ten by měl přispět k obnově přestárlé populace. V České republice nyní žije asi 10 tisíc perlorodek, jen zlomek počtu ze začátku 20. století. V povodích, která leží v různých státech, by ochrana perlorodky bez vzájemné spolupráce vůbec neměla smysl. Mlže za přítomnosti expertů do Malše vypustili zástupci partnerských organizací projektu.

„Do řeky jsme dnes vypustili dvě stovky drobných perlorodek, zhruba 850 dalších přijde na řadu později. Pokud se vše podaří, stráví zhruba pět až deset let zahrabány v povrchové vrstvě dna a teprve později se uchytí na jeho povrchu. Postupně se jim vyvine filtrační aparát, kterým zachycují drobné částičky potravy z vody. Pro další osud perlorodek je klíčové šetrné hospodaření v celém povodí, chráníme proto vedle Malše i mnoho jejích přítoků,“ vysvětluje Kateřina Římalová z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, koordinátorka záchraného programu.

Úpravy v povodích s perlorodkou jsou financovány z krajinoctvorných programů Ministerstva životního prostředí. V povodích se sleduje kvalita vody a monitorují zdroje znečištění. K udržení kvality luk v okolí perlorodkových toků, které tvoří důležitý zdroj potravy (detritu), je potřeba sekat trávu. Dále se prořezují břehové porosty kvůli oslunění toků. Důležitá jsou protierozní opatření, která pomáhají zmenšovat množství splavovaného materiálu v korytě toku - jak úpravami erozně nestabilních přítoků, tak budováním takzvaných sedimentačních pastí.

Tisková zpráva AOPK ČR (redakčně kráceno)

Nové podmínky ochrany půdy před vodní erozí musí být nastaveny lépe než ty současné

Hnutí DUHA komentuje tiskovou zprávu Ministerstva zemědělství k novým podmínkám hospodaření na erozně ohrožených plochách: „Vítáme, že se ministři Petr Hladík a Marek Výborný dohodli na rozšíření erozně ohrožených ploch v rámci podmínek zemědělských dotací. Dosavadní nastavení nereflektovalo reálné erozní ohrožení, které hrozí více než polovině české půdy,“ uvedl Martin Rexa z Hnutí DUHA.

Nezáleží však jen na ploše, na kterou se budou nové podmínky vztahovat, ale také co vše bude v rámci podmínek považováno za dostatečnou ochranu půdy. V současném nastavení nebyly podmínky dostatečně efektivní a k erozi tak nadále masivně docházelo. Je tedy potřeba, aby nové podmínky byly skutečně postavené na vědeckém základě a neobsahovaly žádné pochybné možnosti nebo výjimky. Hnutí DUHA bude situaci nadále bedlivě sledovat.

Toto řešení se však týká pouze ochrany před vodní erozí. Na co zatím stále čekáme, je ale ochrana před větrnou erozí, která se pod dopady klimatických změn stává také stále větší hrozbou. Ministři by tedy měli urychleně přijít také s návrhem řešení větrné eroze, která dnes ohrožuje již 37 % půdy.

Tisková zpráva Hnutí DUHA (redakčně upraveno)

Nedej se: Příliš velké odlehčení

V neděli 21. 5. měl na České televizi premiéru nový díl pořadu „Nedej se“ pod názvem „Příliš velké odlehčení“. Srozumitelným způsobem popisuje vážné selhávání systému ochrany vod při odvádění odpadních vod do čistíren a dopady na přírodu a zdraví člověka. Město Rudolfov a okolní obce (Jivno, Hůry, Adamov, Vráto, Hlincová Hora) mají vybudován společný kanalizační sběrač „R“ a společnost ČEVAK je jeho provozovatelem. Sběrač byl postaven na základě sdružené investice a na podkladě tzv. průměrného bezdeštného denního průtoku byl rozdělen podíl obcí napojených na kanalizační sběrač.

Investiční náklady s vybudováním a údržbou kanalizačního sběrače, tzn. minulé poměrné finanční náklady jednotlivých obcí, zásadně ovlivnily jejich rozvoj. Díky splácení úvěru nebyla možnost investic do jiné infrastruktury (komunikací apod.). Pokud by některé obce vyčerpaly svůj podíl a realizovaly by výstavbu do naplnění celkové kapacity sběrače, může dojít ke zvýšení ekologické zátěže neslučitelné s technickými předpisy odlehčovacích komor. Když nebude sledován a dodržován podíl pro každou obec zvláště a kapacita kanalizačního sběrače bude naplněna, znamená to, že si některá obec obsadí část kanalizace na úkor jiných a znemožní jim rozvoj.

Spolek Náš domov a další obyvatelé upozorňují na rezervu a kapacitu sběrače v souvislosti s územním plánováním a rozvojovými plochami provozovatele, město Rudolfov, okolní obce a úřady již delší dobu. Odvysílaný pořad se věnuje odlehčovacím komorám a místní kanalizaci, která není nafukovací. Z mnohých

zpevněných ploch jsou dešťové vody odváděny do jednotné kanalizace, kudy tečou splašky. Takže i při mírném dešti nemusí kanalizace stačit a přes odlehčovací komory vytékají splašky ven ve stále větší koncentraci znečištění z důvodu zvýšeného počtu obyvatel napojených na kanalizační sběrač.

Obce počítají s novými rozvojovými plochami a odkazují na tvrzení společnosti ČEVAK, že „z hlediska platných územních plánů lze na kanalizaci připojit veškerou zástavbu uvažovanou územními plány“. Z jakých podkladů v souvislosti s územními plány a jejich změnami bez průkaznosti realizovatelnosti rozvoje dotčených obcí a města Rudolfov společnost vychází, není jasné a odpověď nebyla společností dodnes poskytnuta. Ani Krajskému úřadu Jihočeského kraje (OREG) nejsou tyto údaje známy.

Chtěl bych poděkovat všem, kteří se nebáli v pořadu vystoupit. Bohužel do pořadu se nevešla i mnohá zásadní sdělení, z kterých vyplývá manipulace se vstupními daty a jak přes mnohá upozornění selhává i odpovědná statní správa. Developerská lobby je kolem toho velká. Zásadní úlohu v této

problematice sehrávají dotčené obce, ať v dobrém či špatném smyslu.

Jaroslav Valevský ml., spolek Náš domov, psáno pro Rudolfovské listy a Ďáblík

Dokument „Příliš velké odlehčení“ mohou zájemci zhlédnout na tomto odkazu: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1095913550-nedej-se/223562248410013/>

Výsledky ankety „Zelená perla 2022“

Celkem 82 členek a členů nezávislé Komise z 94 rozhodlo o vítězi 28. ročníku ankety „Zelená perla“ o anti ekologický výrok. Členy jsou např. zoolog Mojmír Vlašín, politolog Lukáš Jelínek či publicista Vladimír Just. Děti Země – Brno v letech 1993 až 2022 také uspořádaly třicet ročníků ankety o anti ekologický čin Ropák, kterou již ukončily, neboť splnila svůj hlavní porevoluční účel. Posledním Ropákem (za rok 2021) se tak stal ministr životního prostředí a poslanec Richard Brabec za hnutí ANO.

Zelenou perlu 2022 získal

1) Jiří Svoboda, primátor Českých Budějovic a zastupitel Jihočeského kraje (hnutí ANO) (219 bodů)

„Ve vztahu k městu jsou řeky (máme dvě) spíše nákladnou dopravní překážkou – musíme stavět a opravovat mosty a řešit následky povodní či zachraňovat topící se. Také musíme pravidelně trénovat stavby protipovodňových stěn a v případě povodní je montovat. Pokud by trvale zmizely, pominou i výše zmíněné problémy, ušetříme v rozpočtu, plochu využijeme pro parkování, které nám zoufale chybí (naše město má pouhých 55 km²).“

(z odpovědi na otázku, co by pro vaše město znamenalo, kdyby v něm vyschla řeka a jak by se to projevilo), z článku Anketa Respekt (<https://www.respekt.cz/tydenik/2022/34/co-by-pro-vase-mesto-znamenalo-kdyby-v-nem-jako-nyni-v-italii-nemecku-nebo-francii-vyschla-reka-jak-by-se-to-projevilo-na-zivote-u-vas?issueId=100580>), 22. 8. 2022

Pořadí zbývajících autorů výroků ankety Zelená perla 2022

2) Daniela Kovářová, senátorka Senátu P ČR (nezávislá) (211 bodů)

„S přírodou je třeba bojovat a ne ji chránit. Příroda je ohromně silná a lidská činnost je vlastně kultivačního charakteru.“

(z odpovědi na otázku, zda je žádoucí přírodu a klima chránit či je lepší bohatnout ve zhoršujícím se prostředí), z rozhovoru Kovářová: Ženy jsou bestie a muže provokují, nejsou v tom nevinně. S přírodou musíme bojovat, ne ji chránit

<https://www.reflex.cz/clanek/prostor-x/116523/kovarova-zeny-jsou-bestie-a-muze-provokuji-nejsou-v-tom-nevinne-s-prirodou-musime-bojovat-ne-ji-chranit.html> (24:12-25:03 minuta), 12. 12. 2022

3) Tomáš Jirsa, starosta Hluboké nad Vltavou a senátor Senátu P ČR (ODS) (111 bodů)

„Ideologie bezzásahovosti patří do stejné kategorie jako další moderní levicové ideologie, genderismus, multikulturalismus, klimatismus, neomarxismus, Black lives matter či Me too, které jsou plodem bohaté a rozmařilé společnosti a sociálních sítí.“

z článku My, šumavští tupci, Právo (<https://www.tomasjirsa.cz/clanky/my-sumavsti-tupci.htm>), 10. 1. 2022

4) Daniela Kovářová, senátorka Senátu P ČR (nezávislá) (91 bodů)

„Takže já si myslím, že to vůbec není třeba a naopak, ochrana planety taková, jakou ji zažíváme, tak způsobuje jenom zdražení výrobků a služeb.“

(z odpovědi na otázku, zda je žádoucí přírodu a klima chránit či je lepší bohatnout ve zhoršujícím se prostředí), z rozhovoru Kovářová: Ženy jsou bestie a muže provokují, nejsou v tom nevinně. S přírodou musíme bojovat, ne ji chránit

<https://www.reflex.cz/clanek/prostor-x/116523/kovarova-zeny-jsou-bestie-a-muze-provokuji-nejsou-v-tom-nevinne-s-prirodou-musime-bojovat-ne-ji-chranit.html> (24:12-25:03 minuta), 12. 12. 2022

5) Dana Drábová, předsedkyně Státního úřadu pro jadernou bezpečnost a zastupitelka města Pyšely (87 bodů)

„Teoreticky si lze představit i situaci, že to celé půjde zkrátit a investor začne stavět s nepravomocným stavebním povolením.“

(z odpovědi na otázku, zda lze stihnout zprovoznění nového jaderného bloku v Dukovanech v roce 2036), z rozhovoru Drábová: Energetika je potvora

<https://www.respekt.cz/tydenik/2022/8/energetika-je-potvora> , 20. 2. 2022

6) Tomáš Jirsa, starosta Hluboké nad Vltavou a senátor Senátu P ČR (ODS) (77 bodů)

„Dnes si musíme vybrat, zda budeme zachraňovat planetu s vědomím, že zničíme náš průmysl a v domácnostech budeme poslušně mrznout, nebo se přestaneme bát klimatických obchodníků se strachem a začneme jednat racionálně.“

z článku Nenechme se dále strašit, Právo (<https://www.tomasjirsa.cz/clanky/nenechme-se-dale-strasit.htm>), 23. 11. 2022

6) Václav Klaus, bývalý prezident České republiky (77 bodů)

„I tento požár je dalším selháním naší současné vlády, její údajná pravicovost ani o milimetr nezměnila militantní zelené postoje předcházejících vlád.“

(k příčinám rozsáhlého požáru v NP České Švýcarsko), z článku Páteční glosa IVK: Požár v Hřensku a zelená

ideologie, <https://www.klaus.cz/clanky/4976> , 29. 7. 2022

7) Lukáš Hradský, jednatel Evropské vodní dopravy-Sped., s. r. o. (61 bodů)

„Splavnění Labe není úlitbou pro rejdaře, nýbrž velmi důležitou součástí mixu dopravní obslužnosti národního hospodářství České republiky a troufám si říci i nezpochybnitelnou a potřebnou částí pro zastavení poklesu životní úrovně obyvatel.“

z článku Česko chce konečně přístup k moři. Splavnění Labe je zase o něco blíže
https://www.denik.cz/z_domova/splavneni-labe-jez-decin-20220722.html, 30. 7. 2022

8) Miloš Zeman, prezident České republiky (48 bodů)

„Zažili jsme velký požár v Hřensku, ten ale nevznikl jen kvůli trempům v přírodě, ale také kvůli tisícům uschlých stromů napadených Bursíkovým kůrovcem a zruďné filozofii bezzásahových zón.“

z článku Za požár v Hřensku může Bursíkův kůrovec, opakoval se Zeman na Živitelce
https://www.idnes.cz/ceske-budejovice/zpravy/zeme-zivitelka-milos-zeman-petr-fiala-vystava-kurovec.A220825_100009_budejovice-zpravy_khr, 25. 8. 2022

9) Zbyněk Hrkal, hydrogeolog z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze (44 bodů)

„Vodní koridor Dunaj–Odra–Labe může při správném zapojení do vodohospodářské soustavy plnit významnou úlohu jak při zadržení vody, tak při její distribuci.“

z článku Sen o novém průplavu končí, městům a obcím v kraji zůstanou cenné pozemky
https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/kanal-dunaj-odra-labe-konci-reka-uleva-obce-zachranene-pozemky.A220111_645209_zlin-zpravy_hoo, 12. 1. 2022

10) Dana Drábová, předsedkyně Státního úřadu pro jadernou bezpečnost a zastupitelka města Pyšely (40 bodů)

„Až se pohne zem tak, aby nás vyhořelé palivo v hloubce půl kilometru nějak ohrozilo, tak tady už nebude nikdo, koho by to zajímalo.“

(z odpovědi na otázku, zda ukládání vyhořelého jaderného paliva do hlubin země není příliš rizikové), z rozhovoru Drábová: Energetika je potvora
<https://www.respekt.cz/tydenik/2022/8/energetika-je-potvora>, 20. 2. 2022

11) Tomáš Zdechovský, poslanec Evropského parlamentu (KDU-ČSL) (38 bodů)

„Naprosto šílené nápady zelených extremistů jsou pro Evropu sebevražedné a nesmí projít, protože v sázce je energetická bezpečnost a bez jádra se výroba elektřiny v řadě zemí Evropy prostě neobejde.“

z článku Odmítnutí jádra by byla pro Evropu sebevražda
https://neviditelnypes.lidovky.cz/politika/energetika-odmitnuti-jadra-by-byla-pro-evropu-sebevrazda.A220627_223516_p_politika_nef, 30. 6. 2022

12) Tomáš Jirsa, starosta Hluboké nad Vltavou a senátor Senátu P ČR (ODS) (31 bodů)

„Přestože ceny energií lámou rekordy, státní veřejné podpory pro udržení sociálního smíru zvyšují deficit státního dluhu téměř do oblak, z výzkumných ústavů a z klávesnic ekoaktivistů proudí záplavy strachu, jak nás klimatická změna zničí, jak musíme pokračovat v nastoupené ambiciózní cestě za záchranu klimatu, a jedna účelová konference střídá druhou.“

z článku Nenechme se dále strašit, Právo (<https://www.tomasjirsa.cz/clanky/nenechme-se-dale-strasit.htm>), 23. 11. 2022

13) Tomáš Jirsa, starosta Hluboké nad Vltavou a senátor Senátu P ČR (ODS) (26 bodů)

„Kůrovcové souše tak dnes plápolají jako pochodně bezzásahovosti a bezbřehého aktivismu, kterému podleho v podobě bezzásahových území v národních parcích tisíce hektarů lesů.“

(k příčinám rozsáhlého požáru v NP České Švýcarsko), z článku Ti naivní vědci snad zkouší, co ekosystém vydrží, MF Dnes (<https://www.tomasjirsa.cz/clanky/ti-naivni-vedci-snad-zkousi-co-ekosystem-vydrzi.htm>), 28. 7. 2022

14) Štěpán Neuwirth, myslivec a spisovatel (19 bodů)

„Jenomže vypusťte vlka do civilizované krajiny. Vždyť to je hovadina.“

(z odpovědi na otázku, že je jistě správně, pokud v přírodě jsou dravci a někteří z nich se k nám dokonce i vrátili), z rozhovoru Myslivecký bard a spisovatel Štěpán Neuwirth vzpomíná na lesy a řeky okolo Ostravy 31. 1. 2022, <https://patriotmagazin.cz/myslivecky-bard-a-spisovatel-stepan-neuwirth-vzpomina-na-lesy-a-reky-okolo-ostavy>

15) Petr Vrzal, místostarosta obce Dolní Morava (17 bodů)

„Je to lávka pro pěší, ne dálniční most. V krajině to určitě vidět je, ale třeba my to z vesnice ani nevidíme.“

z článku Atrakce na úkor přírody. Lávka na Dolní Moravě narušuje ráz krajiny, říkají ekologové <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/ekologove-kritizuji-novou-lavku-na-dolni-morave/r~df3215e6d1eb11ec87d40cc47ab5f122>, 14. 5. 2022

16) Miloš Zeman, prezident České republiky (13 bodů)

„Podstatným faktorem růstu cen energií je zelený fanatismus, ať už je to Green Deal nebo něco jiného.“

z článku Za požár v Hřensku může Bursíkův kůrovec, opakoval se Zeman na Živitelce

https://www.idnes.cz/ceske-budejovice/zpravy/zeme-zivitelka-milos-zeman-petr-fiala-vystava-kurovec.A220825_100009_budejovice-zpravy_khr, 25. 8. 2022

17) Jan Skalický, předseda představenstva Vodní cesty, a. s. (10 bodů)

„Došli jsme tak daleko, že odpůrci vodní plavby řídí přípravné procesy vodních staveb.“

(z odpovědi na možné důvody nízké podpory a rozvoje vodní dopravy u nás)

z článku „Byl to špatný ministr.“ Loďař Skalický vzpomíná na Stanjuru. Jenže teď to možná bude horší <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/-Byl-to-spatny-ministr-Lodar-Skalicky-vzpomina-na-Stanjuru-Jenze-ted-to-mozna-bude-horsi-706921>, 28. 6. 2022

Tisková zpráva Děti Země

ZAOSTŘENO ENVIROSKOPEM

Vybrali jsme pro vás ze 400 různých tipů na výlety po Jihočeském kraji, které všechny najdete v databázi Envirooskop na webu www.envirooskop.cz. Jeho zpracovatelem je jihočeská Krajská síť environmentálních center KRASEC.

Rybník Osika (lat: 49.0335, lon: 15.142)

V klidném koutu České Kanady se můžete ponořit do čisté vody rybníku Osika, který obklopují další zajímavá místa.

Největší písečnou pláž najdete v areálu kempu Osika na severozápadním břehu rybníka. Přímo u pláže můžete vidět starý kamenný viadukt a jen kousek od pláže vedou koleje místní úzkorozchodné železnice. Koupat se dá i na opuštěné severní straně rybníka. Rybník Osika byl založen již v 16. století mnichy z nedalekého kláštera Nejsvětější Trojice, který stojí v obci Klášter jižně od Osiky a rozhodně stojí také za návštěvu. Hned

u výjezdu z kempu stojí u silnice kamenný obelisk z počátku 19. století, který připomíná založení nejstarší zeměměřičské sítě u nás. Kus od vlakové zastávky Albeř můžete vidět pěkně opravený zámek Terežín.

Časová náročnost: několik hodin

Dostupnost: K parkování lze využít například parkoviště u kempu Osika, ze kterého můžete projít areálem kempu až na pláž u rybníka. Autobusová zastávka je poblíž obce Albeř - zastávka Nová Bystřice, Osika.

Odkaz na lokalitu na stránce Enviroskopu najdete zde: <http://www.enviroskop.cz/?rybnik-osika>

Vybrala pro vás Romana Panská

Jihočeský kraj

Projekt Enviroskop je podpořen Jihočeským krajem.

POZVÁNKY NA AKCE

LETNÍ EXKURZE Z CYKLU PŘÍRODOU KROK ZA KROKEM

sobota 12. 8.

35 let mykologické rezervace Luční u Sezimova Ústí

exkurze kolem rybníků Nový Kravín a Starý Kravín do národní přírodní památky Luční – nejstaršího mykologického chráněného území v ČR

vedoucí: Pavel Špinar (správce NPP Luční, Tábor)

sraz: 9:00, Sezimovo Ústí II, zastávka MHD Kovosvit (49.3769N, 14.6994E, možnost dopravy z Tábora)

spojem MHD č. 17 s odjezdem v 8:45 z autobusového nádraží)

délka trasy: 5 km do NPP Luční, zpět individuálně stejnou cestou nebo přes hájovnu Nechyba či Kozí hrádek (možnost občerstvení)

sobota 2. 9.

Výprava za kulíškem

exkurze za nenápadným obyvatelem našich lesů – nejmenší sovou Evropy, pokus o odchyt a kroužkování kulíška

vedoucí: Mgr. Lukáš Viktora (předseda Společnosti spolupracovníků Kroužkovací stanice Národního muzea, Česká společnost ornitologická, dále jen ČSO) a Mgr. Miroslav Bažant (Blatské muzeum v Soběslavi a Veselí n. L., spolek Táborská bekasina, člen ČSO)

sraz: bude upřesněn později – sledujte webové stránky či FB muzea

s sebou: doporučujeme baterku

Více informací a další program na webu Blatského muzea v Soběslavi:

<https://www.blatskemuzeum.cz/prirodou-krok-za-krokem-21-rocnik-cyklu-exkurzi-2023/>

Calla a ZŠ Ledenice

srdečně zvou všechny zájemce o přírodu na exkurzi

Příroda v Pískovně Ledenice

Neděle 17. září 2023

Potvrzení lektoři: Petr Veselý (PřF JU), Helena Jaloševská (ZŠ Ledenice), Jiří Řehounek (Calla)

Podrobnosti připravujeme. Sledujte Akce v Ďáblíku nebo náš web a Facebook.

Jak založit květnatý trávník

Hlavním cílem semináře je seznámit odbornou veřejnost s možnostmi zakládání květnatých trávníků a získávání vhodného osiva pro tyto účely. Součástí semináře bude také praktická ukázka stroje na kartáčování osiva. Seminář je určen především zástupcům státní správy a samosprávy, nevládních organizací a firem, ale neuzavírá se ani dalším zájemcům o problematiku.

Lektoři (v abecedním pořadí):

Jakub Hromas (ZO ČSOP Šumava)
Adéla Příbylová (PřF MU)
Klára Řehounková (PřF JU)
Marie Straková (Agrostis Trávníky, s. r. o.)
Lubomír Tichý (PřF MU)
Kamila Vítovcová (PřF JU
& ZO ČSOP Šumava)

další lektoři v jednání

Místo konání: České Budějovice,
Přírodovědecká fakulta, budova B,
Branišovská 1760, místnost B2

Datum: 4. září 2023, 9:30

Seminář je pro účastníky zdarma, včetně drobného občerstvení. Během semináře bude pauza na oběd, který nebude nijak organizován. V jednání je možnost využití menzy Jihočeské univerzity.

Odeslání závazné přihlášky: **do 31. 7. 2023 na e-mail** evavodickova4@seznam.cz (Eva Vodičková).
V přihlášce uveďte **jméno účastníka, instituci a kontaktní telefon**. Pokud budete přihlášení a z nějakého důvodu se nebudete moci semináře zúčastnit, dejte nám prosím vědět.

Kontakty (organizace, program semináře):
Jiří Řehounek (Calla) – RehounekJ@seznam.cz,
605 066 898, Kamila Vítovcová (PřF JU)
– lencova.kamila@seznam.cz, 731 463 988

• květnaté trávníky • regionální semenné směsi • kartáčování osiva •
• kvetoucí byliny • podpora biodiverzity •

Seminář je součástí projektu s názvem „Regionální směsi osiv jako účinný nástroj ochrany diversity lučních biotopů“. Projekt realizuje Český svaz ochránců přírody společně s partnery: Pracovní skupina ekologie obnovy, PřF JU, Ústav botaniky a zoologie, Agrostis Trávníky, ZO ČSOP Bílé Karpaty, Český svaz ochránců přírody Vlašim, Högskulen på Vestlandet HVL a BROZ (Bratislavské regionálne ochrannárske združenie). Podpořeno Norskem prostřednictvím Norských fondů.

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice. Projekt byl podpořen Jihočeským krajem v rámci sítě Krasec.

Norway
grants

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Společně pro zelenou Evropu
Podpořeno Norskem prostřednictvím
Norských fondů.

Česko Budějovice

Jihočeský kraj

KRASEC
KRAJSKÝ ENVIRONMENTÁLNÍ LEKTOŘ

Exkurze do divočiny 2023: NP Šumava a NP Bavorský les, NP České Švýcarsko, plánovaný NP Křivoklátsko, NPR Jizerskohorské bučiny

Zajímá vás, jak se vyvíjí příroda, když se jí nechá **prostor a čas**? Chtěli byste **poznat středoevropskou divočinu na vlastní oči a kůži** a porozumět tomu, v čem je její **nedocenílná hodnota**?

Chcete se přesvědčit, zda se **šumavská horská smrčina** po napadení kůrovcem **sama obnovuje**? Chtěli byste **zblízka poznat šumavské rašeliniště** nebo **zjistit více o životě šumavských rysů**?

Chcete se přímo v terénu **dozvědět více o lesním požáru v NP České Švýcarsko** a porozumět tomu, jak se s jeho následky vyrovná divoká příroda?

Zajímá vás, **čím jsou tak cenné lesy na Křivoklátsku**, když má být na jejich území vyhlášen **nový český národní park**?

Chcete vědět, proč se **Jizerskohorské bučiny** staly první přírodní památkou v ČR na prestižním **Seznamu světového dědictví UNESCO**?

Pokud odpovídáte ano, přihlaste se na jednu z našich **poznávacích a zážitkových exkurzí**. Hnutí DUHA již téměř třicet let aktivně usiluje o kvalitnější ochranu přírody v národním parku Šumava a mnoho let podporuje ochranu divoké přírody i na jiných místech České republiky. Již počtyřicet let pro vás připravuje několik možností, jak se přiblížit šumavské divočině. **A letos poprvé přichází i s výpravami do jiných oblastí české divoké přírody.**

Dvě čtyřdenní, pět třídních, jedna víkendová a jedna jednodenní exkurze. **Vždy pod vedením odborného průvodce**, který má bohaté zkušenosti s ochranou místní přírody. Pokaždé **do nejvzácnějších míst chráněných území** včetně těch běžně nepřístupných. Vyberte si některou z nich.

Termíny a místa exkurzí

Po kliknutí na vybraný termín se vám objeví podrobnosti k dané exkurzi:

- **12. 8. 2023** [Exkurze napříč Modravskými slatěmi v národním parku Šumava](#)
- **16.–20. 8. 2023** [Velká putovní exkurze napříč národním parkem Bavorský les](#)
- **23.–28. 8. 2023** [Velká exkurze napříč národními parky Šumava a Bavorský les](#)
- **7.–10. 9. 2023** [Exkurze napříč Šumavskými pláněmi: Modravské slatě, Zhůří, řeka Vydra, Březník a Ptačí potok](#)
- **20.–23. 7. 2023** [Exkurze mezi skalami v bukovém moři: památka UNESCO NPR Jizerskohorské bučiny](#)
- **11.–13. 8. 2023** [Exkurze do míst plánovaného národního parku Křivoklátsko](#)
- **17.–20. 8. 2023** [Exkurze národním parkem České Švýcarsko: dědictví požáru v okolí Pravčické brány, soutěsky řeky Kamenice a skalní města na mnoho způsobů](#)

Respekt k cenné přírodě

Části tras většiny exkurzí vedou místy, kam není ze zákona vstup povolen, a to z důvodu ochrany vzácných živočichů či rostlin citlivých na rušení nebo sešlap. Exkurze se mohou konat pouze za specificky stanovených podmínek (omezený počet akcí, jejich vzdělávací a osvětový charakter, vedení odborného

průvodce, dohodnuté termíny i průběh tras, omezené počty účastníků apod.) na základě speciální výjimky ze zákona udělené správou NP nebo CHKO. Zveme vás k účasti na nich. V jiných případech však, prosíme, respektujte pravidla a omezení vstupu platná v chráněných územích. Děkujeme vám.

Přihláška

Účast na exkurzích je podmíněna zaplacením účastnického poplatku. Jejich výše je uvedena u jednotlivých termínů. Přihlásit se můžete prostřednictvím [jednoduchého formuláře zde](#) .

Přihláška je nezávazná a po jejím obdržení vám pošleme další informace o akci. Přihlášení na akci je závazné po odeslání účastnického poplatku. Exkurze mají omezený počet účastníků.

S přihlašованиеm proto příliš neotálejte. [Smluvní podmínky akce](#).

Kontakt

V případě dotazů se obraťte na **Marcelu Povolnou**: marcela.povolna@hnutiduha.cz , +420 771 138 018

ŠKOLA OBČANSKÉ INICIATIVY

21. - 27. 8. 2023

Škola občanské iniciativy (ŠOI) je dlouholetý vzdělávací projekt Hnutí DUHA určený pro všechny, kdo se chtějí občansky angažovat a měnit svět (nebo své okolí) k lepšímu. Jedná se o týdenní vzdělávací kurz s mnoha různorodými tématy a lektory, letos v novém provedení, které obsahuje aplikaci různých strategií změny (advokační kampaně, mobilizování, organizování se v hnutí) a sleduje aktuální trendy aktivistického hnutí a neziskového sektoru. Konkrétní témata (a postupně i lektory), jež na vás čekají, najdete v sekci programu.

ŠOI je tady pro všechny - od aktivních a zapálených aktivistů, přes pracovníky neziskových organizací v různých tématech až po ty, kdo se v aktivistickém světě chtějí teprve zorientovat a najít si zde svou roli. Kapacita kurzu je 20 lidí, neváhejte se tedy přihlásit co nejdříve a zjistit si své místo na kurzu!

Bližší informace zde: <https://soi.hnutiduha.cz/>.

Vize trvale udržitelného rozvoje Lipenska

výstava prací studentek
Ústavu krajinářské architektury
Fakulty architektury ČVUT
Ateliér Kláry Salzmann

KRAJINA LIPNA

- 2.5.-9.6. **Český Krumlov**
Městská knihovna
- 11.6.-14.7. **Horní Planá**
Kulturní a informační centrum
- 15.7.-30.8. **Frymburk**
Obchod se suvenýry Alda
- 4.9.-31.10. **České Budějovice**
Jihočeská vědecká knihovna Lidická

Podrobné informace naleznete na lipenskoprozivot.cz

Spolek "Jaderný odpad - děkujeme, nechceme! z.s." ve spolupráci s Obcí Maňovice i ostatními Obcemi v lokalitě "Březový potok" pořádá

**20. ročník protestního pochodu a cykloakce
proti záměru státu umístit do lokality "Březový potok"
hlubinného úložiště jaderného odpadu**

Akce: "Na kole a pěšky proti HÚJO" –
Memoriál Slávka Šimka

Dne: 12. srpna 2023 (sobota)

Sraz: v 15 hodin

Kde: před kulturním domem v Pačejevě
nádraží

Konec trasy: Maňovice

Info k trasám na www.jodn.cz

V cíli v Maňovicích je zajištěno pro všechny možnost občerstvení, hosté pořadatelů ve svých proslovech zhodnotí aktuální stav k současné situaci kolem HÚJO a zpívat a hrát k poslechu a tanci bude tradičně odpoledne i večer kapela pana Svobody

Srdečně zvou pořadatelé - spolek JODN a Obec Maňovice

Zpravodaj Ďáblík pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Články do dalšího čísla pošlete do 15. 8. 2023 na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Chcete-li se přihlásit k pravidelnému odběru Ďáblíka, pište na romana.panska@calla.cz. Nechcete-li naopak dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás vymažeme z adresáře.

Všechna starší čísla občasníku Ďáblík najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!